

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
Факультет психології
Кафедра педагогічної та вікової психології**

**СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
ОСНОВИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

**підготовки бакалавра
спеціальності: 053 Психологія
освітньо-професійної програми: Психологія,
Практична психологія**

Луцьк – 2024

Силабус освітньо-професійного компонента «Основи наукових досліджень» підготовки бакалавра, галузі знань: 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальність: 053 Психологія, освітньо-професійна програма Психологія, Практична психологія

Розробник: Петрик Оксана Володимирівна, кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри педагогічної та вікової психології

Гарант ОПШ «Психологія»

Вірна Ж.П.

Гарант ОПШ «Практична психологія»

Грицюк І.М.

Силабус нормативного освітнього компонента «Основи наукових досліджень» затверджений на засіданні кафедри педагогічної та вікової психології протокол № 1 від 16.01.2024 р.

Завідувач кафедри:

проф. Гошовський Я.О.

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика ОК За навчальним планом 2023р.
Денна форма	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки Спеціальність: 053 Психологія Освітньо-професійна програма : Психологія, Практична психологія Освітній ступінь: бакалавр	нормативна
Кількість кредитів -4		Рік підготовки: 1-й
		Семестр 1-ий
		Лекції - 20 год.
		Практичні, семінарські - 18 год.
		Лабораторні - 20 год.
		Самостійна робота - 54
		Консультації - 8 год.
Загальна кількість годин - 120		Вид контролю: залік

Петрик Оксана Володимирівна

Кандидат психологічних наук,

Старший викладач кафедри педагогічної та вікової психології

+380953000825,

Petryk.Oksana@vnu.edu.ua

Консультації зі здобувачами освіти проводяться згідно з графіком консультацій щоп'ятниці з 13.00 до 15.00 в ауд. 16. Якщо здобувач освіти потребує додаткових консультацій, час проведення узгоджується з викладачем заздалегідь.

Адреса : м. Луцьк, вул. Винниченка, 30а, ауд. 16 43025

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація освітнього компонента

Вивчення освітнього компоненту передбачає розуміння суті та особливостей наукового дослідження у галузі сучасної психології; поняття та принципи, технологію, структуру оформлення наукової праці; правила психологічного дослідження; вміння визначати коло проблем, що досліджуються сучасними психологами; визначати принципи побудови сучасних психологічних досліджень; застосовувати ці знання в конкретних емпіричних дослідженнях; навички пошуку та роботи з різними джерелами інформації; правила оформлення списку літератури та бібліографічних посилань.

2. Пререквізити: Для вивчення ОК здобувачі потребують базових знань з дисциплін «Вступ до фаху» та з загальноосвітньої шкільної програми: українська мова, людина і світ, інформатика.

Постреквізити: Вивчення освітнього компоненту є основою для проведення наукових досліджень, написання курсових робіт, кваліфікаційної роботи, а також для вивчення навчальних дисциплін: психологія особистості, експериментальна психологія, юридична психологія, психологічне консультування, патопсихологія, психотерапія, спеціальна психологія та методика корекційно-реабілітаційного тренінгу, психологія управління, організаційна психологія, педагогічна психологія, вікова психологія, клінічна психологія, психологічна служба в освіті та ін.

3. Мета та завдання ОК

Мета ОК передбачає формування у здобувачів освіти уявлення та розуміння принципів, напрямків, методів, наукової роботи та практики наукових досліджень; вивчення основних методів і категорій психології; написання та правила оформлення наукових робіт.

Основними завданнями ОК «Основи наукових досліджень» є:

- вивчення методології наукових досліджень в галузі психології;
- уміння планувати етапи досліджень та їх опис;
- здійснювати теоретико-методологічний аналіз досліджуваної теми та володіти навичками збору інформації;
 - сформуванню вміння вибору методик дослідження та правильно застосовувати;
 - уміння оформити наукову працю, згідно норм та стандартів;
 - володіти навичками бібліографічних посилань та складання списку джерел інформації.

4. Результати навчання (Компетентності)

У ході вивчення ОК «Основи наукових досліджень» здобувачі повинні набути наступних компетенцій:

загальних компетенцій:	
ЗК1.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК2.	Знання та розуміння предметної обласні та розуміння професійної діяльності.

ЗК4.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК6.	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК7.	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК8.	Навички міжособистісної взаємодії.
ЗК9.	Здатність працювати в команді.
ЗК10.	Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
<i>Додаткові загальні компетентності</i>	
ЗК13.	Здатність дотримуватися норм суб'єктних взаємин (уважність, підтримка, схвалення, співучасть і співпереживання) та вільно обмінюватися ідеями та оцінками.
фахових компетенцій:	
ФК1.	Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології;
ФК2.	Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ;
ФК3.	Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання);
ФК4.	Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел;
ФК5.	Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій;
ФК6.	Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження;
ФК7.	Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації;
ФК11.	Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку;
<i>Додаткові фахові компетентності</i>	
ФК12.	Уміння адаптуватися до нових ситуацій та здатність до професійної мобільності;

ФК13.	Здатність збирати та інтерпретувати психодіагностичну інформацію з використанням діджитал-технологій і комунікацій та обирати інструментальні засоби для вирішення професійних завдань;
ФК14.	Здатність до рефлексії власної діяльності з метою визначення її ефективності.

Програмовані результати навчання

- ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психічні проблеми та прогнозувати шляхи їх розв'язання;
- ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань;
- ПР3. Здійснювати пошук інформації з джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань;
- ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел;
- ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги;
- ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження;
- ПР7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки;
- ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців;
- ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання);
- ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

5. Обсяг навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Лабор.	Конс.	Сам. роб.	Форма контролю / бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи наукових досліджень							
Тема 1. Стратегії та критерії вибору напрямку та теми наукового дослідження: пошук сприятливого контексту для наукового відкриття. Наукова проблема в науковій діяльності, критерії вибору. Актуальність, власний інтерес, аналіз літератури, огляд існуючих досліджень.	10	2		2	2	4	Індивідуальна робота, опитування, робота в групах, виконання лабораторної роботи / 4,5 б.
Тема 2. Особливості теоретичного, емпіричного та експериментального підходів у науковому дослідженні: від концепцій до доказів. Теоретичний метод як	14	2	2	2		8	Реферати, опитування, виконання лабораторної роботи / 3,5 б.

формування концепції та гіпотези, емпіричний – як забезпечення збору реальних даних для перевірки та підтримки теоретичних висновків, експериментальний як маніпуляція незалежними змінними, вимірювання залежних змінних та впровадження елементів контролю для отримання надійних та об'єктивних результатів.							
Тема 3. Загальні правила, порядок та етапи проведення наукового дослідження в сучасних наукових практиках. Формулювання проблеми, актуальність теми, літературний огляд, чітка методологія, етичні норми, збір та обробка даних, висновки, публікація результатів, критичне мислення, обговорення, завершення роботи, документація, постійне вдосконалення.	12	2	2	2		6	Опитування, реферати, робота в групах / 3,5 б.
Тема 4. Графічне та текстове оформлення результатів наукового дослідження: підходи та сучасні стандарти. Ефективна комунікація наукових відкриттів: усний та друкований виклад результатів дослідження в сучасному науковому середовищі. Види наукових праць: стаття, тези, монографія, курсова робота, рецензія, підручник, патент, літературний огляд.	14	2	2	2	2	6	Опитування, реферати, індивідуальна робота / 4,5 б.
Тема 5. Динаміка розвитку наукових шкіл та наукових колективів. Дослідження структури, організаційних	10	2	2	2		4	Виконання лабораторної роботи, опитування /

аспектів та взаємодії у наукових школах та колективах. Історія становлення та впливу на науковий прогрес. Особливості наукової комунікації в таких групах, та їх вплив на розвиток наукової спільноти. Особистість вченого.							4 б.
Разом за модулем	60	10	8	10	4	28	20
Змістовий модуль 2. Практика наукових досліджень							
Тема 6. Академічна доброчесність: виклики та заходи для забезпечення інтегритету в науці та освіті. Дослідження взаємодії та соціальних чинників, які впливають на доброчесність у науковому співтоваристві. Стратегії для підвищення усвідомленості та підтримки академічної доброчесності в академічному середовищі.	14	2	2	2	2	6	Реферати, робота в групах, виконання лабораторної роботи / 4,5 б.
Тема 7. Структура та норми написання наукового тексту: аналіз та практичні вказівки. Зрозумілість викладу ідей. Логічна структура тексту. Вказівка на новаторськість дослідження та його внесок у науку.	10	2	2	2		4	Індивідуальна робота, опитування / 4 б.
Тема 8. Наукова аргументація: засади, структура та важливі аспекти. Обґрунтування результатів дослідження, докази та наукові факти.	14	2	2	2	2	6	Опитування, реферати, робота в групах / 3,5 б.
Тема 9. Етика наукових досліджень: перспективи, виклики та сучасні стандарти. Конфіденційність учасників дослідження. Відкритість до критики та обговорень щодо	12	2	2	2		6	Виконання лабораторної роботи, опитування, реферати / 4 б.

результатів дослідження. Дотримання етичних стандартів визначених науковими організаціями чи етичними комісіями.							
Тема 10. Стратегії та критерії вибору джерел інформації: оптимізація роботи з інформаційними ресурсами. Стандарти та ефективні підходи до оформлення бібліографії в наукових роботах: практичні аспекти та рекомендації	10	2	2	2		4	Виконання лабораторної роботи, опитування / 4 б.
Разом за модулем II	60	10	10	10	4	26	20 б.
Всього	120	20	18	20	8	54	40 б.

Завдання для самостійного опрацювання

1. Які основні етапи наукового дослідження, і як вони взаємодіють між собою?
2. Яким чином формулюється проблема дослідження? Як правильно сформулювати мету та завдання дослідження?
3. Які методи дослідження можна використовувати в науці? Наведіть приклади застосування конкретних методів.
4. Як визначити об'єкт та предмет дослідження у вашій науковій роботі?
5. Що таке гіпотеза та її значення у наукових дослідженнях?
6. Яким чином обирається вибірка для емпіричних досліджень, і чому це важливо?
7. Як оцінюється достовірність та валідність результатів дослідження?
8. Що таке літературний огляд і як його виконати правильно?
9. Як визначити та сформулювати основні терміни та поняття, використовуючи власні слова, у вашому дослідженні?
10. Як відрізнити первинні та вторинні джерела інформації в науковому дослідженні?
11. Які основні етичні аспекти слід враховувати під час проведення дослідження?
12. Як використовувати статистичні методи для аналізу результатів дослідження?
13. Як оформити наукову статтю або доповідь згідно з академічними вимогами та стандартами?

IV. Політика оцінювання

Політика оцінювання базується на врахуванні ПОЛОЖЕННЯ про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки

[https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-](https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_potochne_pidsumkove_otsiniuvannia_znan.pdf)

[02/Polozhennia_potochne_pidsumkove_otsiniuvannia_znan.pdf](https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_potochne_pidsumkove_otsiniuvannia_znan.pdf)

та ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки

Політика викладача щодо здобувача:

здобувач повинен отримати бали під час занять, враховуються бали за групову та індивідуальну роботу, виконання лабораторної роботи, виступи, дискусію, реферати.

Політика щодо академічної доброчесності:

Здобувач повинен дотримуватись академічної доброчесності:

Усі використані джерела повинні бути належно цитовані відповідно до встановлених стандартів. Використання чужих слів або ідей без належного вказання джерела, є неприпустимим. Необхідно враховувати вимоги щодо оформлення наукових робіт (структура, формат, шрифт, розмір, тощо).

Якщо робота виконується у співпраці, здобувач освіти повинен зазначити учасників групи та їх внесок. При використанні інтернет-ресурсів, вказувати джерело і перевірити його надійність. Необхідно уникати копіювання інтернет-текстів без належного цитування. Здобувач освіти повинен вчасно подавати завдання та робити, реалістичні плани для виконання робіт. Уникання будь-яких форм підробки, підкупу, обману чи неправдивого представлення даних.

Збереження конфіденційності у випадках, коли це не суперечить етичним стандартам дослідження. Чітко розуміти та вміти відзначити власний внесок у роботу, уникати неправомірного прийняття заслуг за інші роботи. Здобувач освіти повинен повідомити про будь-які порушення правил та проявляти чесність у всіх аспектах академічного життя.

За порушення академічної не доброчесності здобувач освіти може отримати спростовану або анульовану оцінку за завдання. Зменшення оцінки за конкретну роботу. Найбільш серйозна санкція, яка може включати відрахування з певного курсу або навіть відрахування з університету. Втрата права на отримання стипендії або інших фінансових винагород.

Усі письмові роботи перевіряються на наявність / відсутність академічного плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 25%.

Списування під час контрольних робіт та заліків заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв).

Здобувач освіти повинен дотримуватися норм законодавства про авторське право і суміжні права, дотримання принципів та положень:

Етичного кодексу психолога (<http://nsj.gov.ua/files/1448287570%D0%95%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B8%D0%B9%20%D0%BA%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81%20%D0%BF%D1%81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D0%B0.docx.pdf>);

Кодексу академічної доброчесності у Волинському національному університеті імені Лесі Українки https://ra.vnu.edu.ua/akademichna_dobrochesnist/kodeks_akademichnoi_dobrochesnosti/

Політика щодо перескладання: усі заняття здобувачі відвідують згідно розкладу навчального процесу, якщо наявна відсутність, необхідно встановити причину та надати можливість відпрацювати (конспект, відповіді на додаткові питання, реферат). У випадку, коли студент має право на вільне відвідування, може відпрацювати заняття під час

індивідуальних консультацій або виконати письмово індивідуальні завдання (реферати, конспекти, підготовка тез).

V. Підсумковий контроль

З навчальної дисципліни «Основи наукових досліджень» загальна оцінка за курс складається як алгебраїчна сума оцінок за двома модулями: складається з балів, які отримує здобувач освіти за навчальну діяльність – підготовку та виступи на практичних заняттях та виконання лабораторних робіт – максимальна кількість балів 40, контрольна робота максимальна кількість балів 60. Якщо здобувач хоче покращити результат, або отримав недостатньо балів (менше 75 б.), то він повинен з'явитись на залік. Максимальна сума балів, яку може набрати здобувач на заліку 60 балів і додаються усі бали за поточне оцінювання.

VI. Підсумковий контроль

Контрольна робота містить питання, які необхідно обширно описати: розкрити їх суть, використати аналітичний підхід та продемонструвати наявні знання, вміння сформулювати висновки.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90-100	відмінно
82-89	Дуже добре
75-81	добре
67-74	задовільно
60-66	достатньо
1-59	незадовільно

ІХ. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. Афанасьєв А. І., Жарких В. Ю. Філософія та методологія наукових досліджень : конспект лекцій. Одеса, 2023. 115 с.
2. Барвінок Н. В. Картографічний метод дослідження як один з методів наукових досліджень. *Інтеграція освіти, науки та бізнесу в сучасному середовищі: зимові диспути* : тези доп. II Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Дніпро 4–5 лют. 2021 р.). Дніпро, 2021. С. 193–195. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/handle/123456789/13837> (дата звернення: 09.01.2024).
3. Бориченко К. В., Гудзь А. О. Панфілов О. Є. Методологія та організація наукових досліджень : навч.-метод. посіб. Одеса : Фенікс, 2022. 48 с. DOI: <https://doi.org/10.32837/11300.22511>
4. Бруханський Р. Ф. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. Тернопіль : Осадца Ю.В., 2022. 208 с.
5. Галян О. В. Методологія та організація наукових досліджень : навч.-метод. вид. / О. В. Галян. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. 26 с.
6. Гришко В.В. Методологія наукових досліджень у гуманітарній сфері в умовах діджиталізації та великих даних: проблеми, помилки та перспективи досліджень. *Ефективна економіка*. 2023. № 8. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.8.1>
7. Єршова Н. Ю. Основи наукових досліджень : текст лекцій. Харків : НТУ «ХПІ», 2021. 95 с.
8. Коваленко А. Методологія наукових досліджень: способи пошуку та опрацювання наукової інформації. *Обліково-аналітичне і фінансове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання: національні, глобалізаційні, євроінтеграційні аспекти* : матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет.-конф., 16–17 листоп. 2022 р., м. Миколаїв. Миколаїв, 2022. С. 39–41. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/12001> (дата звернення: 10.01.2024).
9. Козубцов І. Методика випереджувального викладання навчальної дисципліни «методології наукових досліджень» здобувачам закладів вищої освіти. *Освіта дорослих: теорія, досвід, перспективи*: зб. наук. пр. Київ, 2023. Вип. 1. С. 77–86. DOI: [https://doi.org/10.35387/od.1\(23\).2023.77-86](https://doi.org/10.35387/od.1(23).2023.77-86)
10. Лагодієнко В., Іванченкова Л., Іванченков В. Гіпотеза як суттєвий елемент методології наукових досліджень. *Економічний простір*. 2022. Вип. 181. С. 9–13. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/181-1>
11. Методологія наукових досліджень : навч. посіб. / А. П. Ладанюк [та ін.]. Київ : Ліра-К, 2018. 352 с.
12. Лаппо В. В. Основи педагогічних досліджень : навч.-метод. посіб. 2-ге вид., перероб. та допов. Івано Франківськ : НАІР, 2021. 276 с.
13. Методологія наукового дослідження : електрон. навч.-метод. посібник / уклад. А. Г. Грітченко. Умань : УДПУ, 2022. 229 с. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/handle/123456789/15628> (дата звернення: 10.01.2024).
14. Методологія сучасних наукових досліджень : зб. наук. праць за результатами XVII Міжнар. наук.-практ. конф. (25–26 лют. 2021 р., м. Харків) / за заг. ред. Ю. Д. Бойчука, С. В. Бережної і К. А. Юр'євої. Харків : ХНПУ імені Г.С. Сковороди, 2021. 127 с.

15. Мороховець Г. Ю., Лисанець Ю. В., Кайдашев І. П. *Методологія наукового пошуку. Вступний курс* : навч. посіб. Полтава, 2023. 229 с.
16. *Основи наукових досліджень* : навч. посіб. / В. М. Дорошенко, О. С. Тітлов, Т. А. Сагала, Н. О. Біленко ; Одес. нац. акад. харч. технологій. Одеса : ФОП Бондаренко М. О., 2019. 156 с.
17. *Основи наукових досліджень* : навч.-метод. посіб. / О. Г. Романовський [та ін.]. Харків : Іванченко І. С., 2022. 150 с.
18. *Основи наукових досліджень* : навч. посіб. / КПІ ім. Ігоря Сікорського ; уклад.: Г. Г. Стрелкова, М. М. Федосенко, А. І. Замулко, О. С. Іщенко. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 120 с.
19. *Основи наукових досліджень та методика підготовки дипломних робіт* : навч. посіб. / уклад. В. А. Товт. Ужгород : ТОВ «РІК-У», 2019. 139 с.
20. *Основи наукових досліджень* : навч. посіб. / І. Ш. Невлюдов, Ю. М. Олександров, А. О. Андрусевич, О. О. Чала. Кривий Ріг: Криворізький коледж НАУ, 2019. 396 с.
21. *Основи наукових досліджень. Перші наукові кроки* : навч. посіб. / О. М. Васильковський, С. М. Лещенко, К. В. Васильковська, Д. І. Петренко. Харків, 2019. 164 с.
22. *Основи наукових досліджень* : навч.-метод. посіб. (для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня денної та заочної форм навчання педагогічних спеціальностей) / уклад. Н. Г. Кошелева. Бахмут, ГПМ ДВНЗ «ДДПУ», 2019. 117 с.
23. Пихтіна Н. П. *Методологія психолого-педагогічних досліджень* : навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2023. 315 с.
24. Поліщук І. Є., Галіченко М. В. Філософія та методологія науки у контексті сучасної університетської освіти. *Перспективи*. 2021. № 4. С. 146–152.
25. Поліщук О.П. *Методологія наукових досліджень: базові поняття, тести та інструктивно-методичні вказівки до їх виконання* : [навч.-метод. посіб.]. Житомир : Вид-во ЖДУ, 2023. 17 с.
26. Ребуха Л. З. *Методологія наукових досліджень: способи пошуку та опрацювання наукової інформації. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. Кропивницький, 2022. Вип. 189. С. 59–62. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2020-1-189-59-62>
27. Рудковська О., Гусельцева Д. Є. До питання класифікації методів наукових досліджень. *Права людини в епоху цифрових трансформацій* : [матеріали XII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 25 лют. 2022 р.] / Нац. авіац. ун-т. Тернопіль, 2022. Т. 1. С. 109–110. URL: <http://surl.li/pbnsb> (дата звернення: 10.01.2024).
28. Самсонов В. В., Сільвестров А. М., Тачиніна О. М. *Методологія наукових досліджень та приклади її використання* : навч. посіб. Київ : Нац. ун-т харч. технологій, 2022. 385 с.
29. Слюсаренко, М. (2021). Поняття «методологія» в контексті навчальної дисципліни про організацію наукового дослідження. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. Умань, 2021. Вип. 4. С. 87–94. DOI: <https://doi.org/10.31499/2307-4906.4.2021.250159>
30. Староста В. І. *Методологія наукових досліджень* : навч.-метод. посіб. для самостійної роботи здобувачів освіти. Вид. 2-е, випр. і допов. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2023. 72 с.
31. Фурман А. Авторська програма із дисципліни «Методологія та організація наукових досліджень». *Психологія і суспільство*. 2023. № 1. С. 209–244. DOI: <https://doi.org/10.35774/pis2023.01.209>

Додаткова література

1. Бочелюк В., Бочелюк Влада. Методика та організація наукових досліджень з психології : навч.-метод. посіб. Київ : Центр. навч. літ., 2019. 360 с.
2. Вавринів О. Організація та проведення психологічних і соціально-психологічних досліджень : практич. посіб. Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2023. 116 с.
3. Волженцева І. В. Теоретичний аналіз використання методу моделювання в психології. *Вісник Нац. авіац. ун-ту. Серія: Педагогіка. Психологія*. Київ, 2022. – Вип. 20. С. 62–74. DOI: <https://doi.org/10.18372/2411-264X.20.16918>
4. Гуменюк Г. В. Методологія дослідження професійної життєстійкості особистості у постнекласичній психології. *Досвід особистості: теорія і практика* : зб. матеріалів ІХ Міжнар. наук.-практич. конф. (27–28 лют. 2020 р., м. Ніжин) / за ред. М. В. Папучі. Ніжин, 2020. С. 47–54. URL: http://www.ndu.edu.ua/storage/2020/zbirn_9_conf.pdf#page=47
5. Дейнека О. Г., Крихтіна Ю. О., Ковальов А. Ю. Методологія та організація наукових досліджень : конспект лекцій. Харків : УкрДУЗТ, 2023. 67 с.
6. Дзевульська І. В., Ігнатіщев М. Р. Процес наукового дослідження в психології та його етапи. *Грааль науки*. 2022. № 17. С. 391–399. URL: http://ir.librarynmu.com/bitstream/123456789/8913/1/20230604_170416.pdf
7. Загурська, І. С., Дем'янчук, Ю. Ю. До проблеми планування та організації експериментальних досліджень у психології. *Вісник Львівського університету. Серія: Психологічні науки*. Львів, 2023. Вип. 15. С. 35–42. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/37669/>
8. Карамушка Л. М., Креденцер О. В., Терещенко К. В. Методики для дослідження «mental health» персоналу організацій. *Актуальні проблеми психології* : зб. наук. праць / Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. Київ, 2019. Т. 1 : Організаційна психологія. Економічна психологія. Соціальна психологія, вип. 54. С. 15–22. URL: http://appsychology.org.ua/data/jrn/v1/i54/APP_V1_I54.pdf#page=15
9. Карамушка Л., Дзюба Т. Феномен «здоров'я» як актуальний напрям досліджень в організаційній психології. *Організаційна психологія. Економічна психологія*. 2019. № 1. С. 22–33. DOI: <https://doi.org/10.31108/2.2019.1.16.2>
10. Корець М. С. Методологія наукового дослідження : навч. посіб. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2018. 146 с.
11. Медвідь В. Ю., Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно логічних схемах і таблицях) : навч. посіб. Суми : СНАУ, 2020. 220 с.
12. Методологія та методи наукових досліджень : навч.-метод. посіб. для здобув. вищ. освіти другого (магістерського) рівня / уклад.: І. Толмачова, О. Єрмоєнко; ХГПА. Харків, 2023. 145 с.
13. Медінцев В. О. До розробки інтеграційних методів теоретичних досліджень у психології. *Досвід особистості: теорія і практика* : зб. матеріалів ІХ Міжнар. наук.-практич. конф. (27–28 лют. 2020 р., м. Ніжин) / за ред. М. В. Папучі. Ніжин, 2020. С. 156–158. URL: http://www.ndu.edu.ua/storage/2020/zbirn_9_conf.pdf#page=156
14. Миркович І. Л. Організація науково-дослідницької діяльності студентів магістратури спеціальності «Психологія». *Сучасні методи та форми організації освітнього процесу у закладах вищої освіти* : зб. матеріалів всеукр. наук.-метод. конф., 21 черв.

- 2023 р. Одеса, 2023. С. 48–50. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/17510/1/2023.pdf#page=58>
15. Основи наукових досліджень : навч.-метод. посіб. для студентів та аспірантів всіх форм навчання спеціальностей 053 «Психологія», 011 «Освітні, педагогічні науки», 232 «Соціальне забезпечення» / О. Г. Романовський [та ін.]. Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2022. 150 с.
 16. Панок В. Г. Психологічні дослідження в умовах війни: проблеми і завдання. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2023. № 5(1). С. 1–12. DOI: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5133>
 17. Попович І. С. Психологія соціальних очікувань особистості: методологія, теорія і практика : навч.-метод. посіб. Херсон : Вид-во ХДУ, 2019. 160 с.
 18. Рибалка В. В. Методологічні засади теоретичної та практичної психології: особистість, психологічна діяльність, духовність. *Психологія і особистість*. 2018. № 1. С. 9–19. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Psios_2018_1_3
 19. Рожнова Н. Напрями розвитку методології наукових досліджень і практичної психології особистості. *Студентський науковий вісник [МНАУ]. Економічні науки*. 2019. Вип. 1, ч. 1. С. 87–91. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6820>
 20. Староста В. І. Методологія наукових досліджень : навч.-метод. посіб. для самост. роботи здобувачів освіти. Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2023. Вид. 2-е, випр. і допов. 72 с.
 21. Свідовська В. Адиктивна поведінка підлітків як проблема наукового дослідження. *Вісник Львівського університету. Серія: Психологічні науки*. Львів, 2020. Вип. 6. С. 108–114.
 22. Сибірний А. В. Алгоритми проведення досліджень в галузі наукової психології. *Психологія особистості фахівця в умовах воєнного часу та поствоєної реабілітації* : матеріали VIII Всеукр. наук.-практ. конф. (27 жовт.2023 року) / уклад. В. С. Бліхар. Львів, 2023. С. 254–256. URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/handle/1234567890/6501>
 23. Солодчук С. Є. Професійне спілкування як предмет дослідження у психології. Актуальні проблеми психології : зб. наук. праць / Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. Київ, 2020. Т. 9, вип. 13. С. 339–348. URL: <http://www.apppsychology.org.ua/data/jrn/v9/i13/35.pdf>
 24. Туриніна О. Л. Методологія та методи психологічного дослідження: навч.- метод. посіб. Київ : Персонал, 2018. 206 с.
 25. Фурман А. В. Методологія і психологія в рефлексивній архітектоніці концентрів методологування. *Психологія і особистість*. 2023. № 2. С. 9–83. DOI: <https://doi.org/10.33989/2226-4078.2023.2.288169>
 26. Хохліна О. П. Суть методології науки у змісті професійної підготовки психолога. *Авіаційна та екстремальна психологія у контексті технологічних досягнень* : матеріали XII Міжнар. наук.-практ. конф., 23–24 квіт. 2019 р. Київ, 2019. URL: <https://dspace.nau.edu.ua/handle/NAU/39523>
 27. Якісні дослідження в психології: проблеми та їх вирішення : Всеукр. наук.-практ. конф. : тези доп., Дніпро, 23–24 січ. 2022 р. Дніпро : Ун-т ім. А. Нобеля, 2022. 80 с. URL: https://duan.edu.ua/images/staff/departments/pedagogy_and_psychology/Conferences/Yakisni_doslidzhennia.pdf#page=18